

DEBRECZEN

A DEBRECZEN FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben: Előfizetési ár vidékre:
 Egész évre . . . 12.-kor . . . 18.-kor
 Félévre 6.-kor 9.-kor
 Egyes szám ára 4 fillér. Egyes szám ára 6 fillér

Felelős szerkesztő:
 SIMON ISTVÁN.
 Lapkiadó:
 HORVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal,
 Darabos-utca 7. szám alatt.
 : : Telefon 412. szám. : :

Meghátráltak

Kossuthék.

Debrecen, május 3.

Eszünk ágában sincsen szemére hányni Dész Zoltánnak, vagy a Kossuth-pártnak, hogy az Auffenberg ellen való bizalmatlansági indítványt visszavonták. Ehhez joguk volt nemcsak alakilag de lényegileg is, mert hiszen az ügy, amely körül a bizalmatlansági indítvány forgott, a rezolúció közjogi fontosság és erősség nélkül való taktikai eszköz volt csupán. Hogy Khuen megbukott, s a politikai helyzet megváltozott, valóban nincs már semmi értelme annak, éppen taktikai okokból, hogy Kossuthék éppen ezért haragudjanak Auffenbergre. Ha meg akarják bukítani, most már más taktikát kell követniök. Aki helytelenül inkonzekvensen és guámolatlanul járt el ebben a dologban, az éppen Auffenberg támadója Tisza István gróf volt, akinek a munkapárti értekezleten tartott emlékezetes beszédét citalta Dész Zoltán s aki most összetett kezekkel könyörgött, hogy vonja vissza Dész a bizalmatlansági indítványt.

Tisza indokolta meg az Auffenberg ellen való harcot s ugyancsak Tisza hátrált meg tegnapelőtt oly csufosan a közös hadügyminiszter előtt. Igaza volt, amikor azzal érvelt, hogy a bizalmatlansági indítvány ferde világításba helyezni a munkapártot. Az indítvány visszavonattott s most helyes, igaz világításban van a párt: nyíltan, gyáván megfutamodott. Nos, ezért igazán nem tehetünk szemrehányást sem Désznek, sem pártjának.

Amit mi e párt részéről nem szépnak s igazságtalannak tartunk, az ez a müindulat, — amelylyel Kossuthék Batthyány Tivadár gróf ellen háborognak a delegációban elmondott beszéde miatt.

Batthyány a saját s a pártja álláspontjához hiven kifejtette, hogy neki a balvégzetű rezolúció miatt semmi oka nincs felháborodni mert azt sem közjogi vívmánynak, sem a válság elintézésére alkalmas eszköznek nem találta. — Batthyány igazán a feéju találta a szöveget, amikor azt mondotta, hogy a rezolúció csak taktikai eszköz volt, amelylyel az ő általános választói jogért harcoló pártját izolálni akarták. Egy nemzetiszínü porhintés, amelylyel gáncsot akartak vetni a népojgnak a népgyűlölk.

Már hogy lehet kivánni Batthyánytól olyasmit, hogy sirassa annak a taktikának a bukását, amelylyel a függetlenségi és 48-as pártot akarják Khuen és szövetségesei összemorzsolni. És más szempontból is igen helyes volt ez a beszéd. Mert e beszédből megtudhatta a korona és az egész világ, hogy Magyarország demokratikus függetlenségi pártja nem hajlandó lényeg és erő nélkül való közjogi formáságokat készpénznek venni, em hagyja magát sem álvívmányokkal, sem ezeknek megígéréseivel leszerelteni, hanem kézzelfogható, becsületes népérdekekért küzd és ha közjogi küzdelemre szánja el magát, akkor az ő közjogi követeléseit komoly követelések lesznek, nem holmi csalafinta rezolúciók, amikien akkor teheti túl magát az uralkodó s a közös hadügyminiszter, amikor csak akarja, de tulleheti magát minden magyar kormány is a Khuen-kormány bukása után.

Batthyány nemcsak kötelességét teljesítette pártja iránt, de politikai okosságot is tanusított amikor beszédét elmondotta.

A Kossuth-pártnak, amely a koalíció bukása óta egyebet se cselekszik, csak a kormánynyal paktál, csak a demokratikus választói reform ellen intrikál, igazán nincs erkölcsi jogosultsága ahhoz, hogy rossz néven vegye Batthyánytól, — hogy a delegációban elmondotta, hogy neki nem kellett a rezolúció, amely nem volt más, mint át-

tomos sakkhuzás pártja és a választói reform ellen. Akkor hibázott volna a függetlenségi és 48-as párt e kitünő vezérémbere, ha ezeket nem mondotta volna el.

El kellett szegezni ezt az igazságot különösen most, amikor a Kossuth-párt megint letelődni készül az egyenes ellenzéki utról. Kossuthék, mint a delegáció ülésén kiderült, megint kéz a kézben haladnak Tiszáékkal. Ah már megtették a bizalmatlansági indítványt Auffenberg ellen, — miért vonták vissza?

Ki készítette őket a hátrálásra? Ki más, mint maga Tisza István gróf, akit végtelenül kellemetlen helyzetbe sodortak volna, ha indítványukat fentartják s neki ugyanazon Auffenberg mellett kellett volna szavaznia, akit oly brutálisan megtámadott s ak ellen éppen ő szolgáltatta a fegyvert Dész kezébe. Am Kossuthék gyöngye, érző szive nem tudta volna elviselni ezt a csapást, hogy Tisza förtelmesen nevetséges helyzetbe kerüljön kénytelen legyen eltűnni a közélet porondjáról. Ez nyilván oly csapás lenne, amelyet sem a haza, sem a Kossuth-párt nem bírna ki! — Visszavonták tehát a bizalmatlansági indítványt és határidőre — a legközelebbi delegációig, behódoltak Auffenbergnek. Megmentették a Tiszát!

Ugyetár, dicső érdeme egy függetlenségi pártnak!

Es még ők beszélnek, ők haraguznak gróf Batthyány Tivadarra, aki soha egy vonalnyival le nem tért hirtelített eszméinek útjáról, soha még csak kétértelműen sem jelezte politikai állásfoglalását és mindig egész énjét odaadja annak a zászlónak, amelyet követett! Erre nincs joguk nekik, a folyton alkudozóknak, az egyre megalkuvóknak, a látszat-politikusoknak. Inkább arra van okuk, hogy annyi öncsalás, csalódás s a féltékeny vetélkedés okozta annyi balsiker után példát vegyenek Batthyány Tivadarról.

A GAZDATISZT LEÁNYA.

— Elbeszélés. —

Írta: Ifj. Széll István.

Folytatás

Kemény Jolán némi z varral hallgatta e szavakat. ÖVálaszoln akart, de ajakán valami különös érzés elfolytott a szót. ÓFelelet helyett beszédes szemben pár könnyecsepp jelent meg, s ösztön több, több, mint a tenger mélyéből telítő apró gyöngyszemek.

Az öreg háziorvos meglepetéssel nézett Jolánra.

— Mga édes gyermekem könnyezik, — szökt szeretetteljesen. Mkar ez lenni? Ilyen szép es fiatal leánynak is lehetnek boros gondolatok?

Jolán z vartan sütötte le szemet.

— Óh, mi bejom sincsen bácsika, — szökt mosolyt erőltetve — mire Keményné szökt meg:

— En tudom, mi bántja a mi kis ápolónőnket, orvos ur. El is mondanám, mert hiszen ön előtt titkolni valónk soha nem volt, de annyira komoly dologról van szó, hogy annak ismertetését félrejm fogj elvégezni. Maga pedig Jolánka — fordult a tisztartó leányához — ne bántódjon meg Székely Tamásné életben van. Ez a mai nap úgy a mi, mint a maga életében forduló pontot képez. Bár mondhatni előttem nőt fel ez a gyerekek, orvos ur, de én mindig figyelmen kívül hagytam őt, kat őszintén szölvá nagyon megszerettem. Szinte elszomorít ez a gondolat, hogy

gyógyulásom esetén nem tudom őt oldalomnál.

Az öreg orvos szeliden megszomogtta a Jolánka arcát.

— No, no, — szökt zótán, Tamással még ez öztérn beszélni fogok. Ha sejtelmem nem csal, itt tényleg komoly dologról van szó. Fel is keresem őt tüstént. Ugy hiszem, dolgozó-szobájában találom őt.

— Igen, igen, Tamás ott található fel, — Székelyné. Ilyenkor g bonaszállításkor igen el van foglalva félrejm a számadások felülvizsgálásával. Ott találja az orvos ur biztosan. S ha félrejm a Jolánka esetét felemlíti, legyen kegyes megmondni neki, hogy az én esetem teljesen megváltozott. Csupán nyit emlitsen fel kedves orvos ur, hogy kérdésem dologba beleegyezésemet adom.

Az orvos hol Jolánkár, hol Székelynére vette kérdő tekintetét, majd mélyen meghajolva távozott.

Pár perc multávl Székelyné törte meg a csöndet. Gyöngéd szövkkel magához szöktotta Jolánkát. Kezét megfogva magához vonta, csontos, sovány kezével megszomogtta annak selymes fürtét s most már ő is szemében könnyekkel így szökt:

— Édes Jolánkám, azt kellene mondanom, hogy bocsáss meg nekünk, hogy a fiam és a te kézted fennálló benső viszonyt oly könyörtelen kezekkel félrejm együtt szölylyel téptük. Tudd be édes gyermekem a szölvői aggodásnak, mely-

lyel a Dezső jövője iránt viseltettünk. De ki gondolt volna, hogy a Végzet letérit arról az utról, mit m gunk elé kitűztünk. En édes Jolánkám megismertem te lelki világodat. Szelidségeddel jösgödd l magadhoz láncoltál. S én kinek leánygyermekem nem soh nem volt, szinte szívemen mély ür betöltését érzem a te jelenlétben. M radj velem én kis Jolánkám, légy az én kis leányom..... En öh jtom, söt akarom, hogy Dezsővel egymáséi legyetek.

Az elhngzott szövkra Jolánka halkán fel-Azókogott. Felelet helyett térdre borult z égy előtt s csökyjával, könnyeivel grasztotta el a Székelyné feléje nyugtott kezét.

Es z öreg Székelyné sem tudta visszafolyt n könnyeit.

Ngy sürgés, forgás volt észlelhető a csipős öszi szél megérkezével a Székely-féle kastélyban.

Viktor a lovászygerek már kora hajnalban tölpon volt s gondos kezekkel tisztogatta, simogatta a Dezső rfi almásszürkéjét.

A déli vonattal érkezik haza Dezső nagyságos ur, — híresztelte a cselédség között, s mikor a közeli vasut állomáson felhalatszott az ismerős, éles fütyy szö, m gasra dobta sapkáját.

— Megérkezett a fiatal nagyságos ur, — kiáltott lelkenedezve s tényleg pár perc multávl a Székelyék ismert hintója fordult be a poros országuton.

Ejjeli minisztertanács.

A delegációk záróülése.

A magyar delegáció tegnap délután fejezte be tanácskozásait és most már csak az a forma-ság van hátra hogy a két delegáció határozatait szabályszerűen összeegyeztessék. Az osztrák delegáció ma délután három órakor folytatta tárgyalásait és miután még nagyon sok szónok beszélt, az ülésnek csak késő este lett vége. Ennek következtében csak szombaton történhetik meg a határozatok összeegyeztetése.

A magyar delegátusok jó része ezt már nem várta meg és tegnap hazautazott Bécsből.

Maga Lukács László miniszterelnök ma reggel utazott el.

Valószínű, hogy a delegátusok egy része szombaton reggel vagy pénteken éjszaka visszatér Bécsbe, hogy szombaton megvárhassák a delegációk záróülését.

Miután azonban ehhez mindkét delegációban csak hét-hét tag részvétele szükséges, a delegátusok nagyobb része már nem is jön elf Bécsbe.

Tegnap este fél kilenc órakor a külügyminiszteriumban váratlanul közös miniszteri tanácskozás ült össze.

Gróf Berchtold elnökölt a tanácskozáson, — meljén Lukács László, Beöthy László és Teleszky János miniszterek — a három közös miniszter, — Stürgkh osztrák miniszterelnök, Roesler osztrák kereskedelmi miniszter, Forster vasutügyi miniszter, és Engel osztrák pénzügyminiszteriumi osztályfőnök vetek részt. A jegyzőkönyvet gróf Hoyos Lajos követségi líkárr vezette.

A közös miniszter tanácskozásról csak kevés hír szivárgott ki. Értesülésünk szerint a váratlan tanácskozást az tette szükségessé, hogy a boszniai vastauk ügyében — mint a mostani delegáció alkalmával is kiderült — lényeges elmentések vannak az osztrák és a magyar álláspont között és ezt az elmentést sürgősen meg kell szüntetni, hogy a vasutépítés régóta húzódó ügyét végre elintézzék. A tanácskozás éjjeli felegy óráig tartott, de végleges megállapodás mégsem jött létre.

A magyar miniszterek a jövő hét elején ismét Bécsbe jönnek és újból tárgyalnak az osztrák és a közös miniszterekkel.

A miniszterelnök itthon. Lukács László miniszterelnök ma délután érkezett haza Bécsből ahol a delegáció érdemleges munkája már véget ért. A miniszterelnök hivatására a politikai események szintere ismét Budapest.

A politikai világ feszült érdeklődés váraj mar

Az öreg Székely Tamás fogai között az elmaradhatatlan csibukkal fogadta fiát, ki elszes hadnagyi uniformisban szállott ki a hantóból.

— Szervusz öcskös, — köszönte őt az öreg Székely, még úgy n jó szinben a hadnagyi ur. Ugy látszik, h sznál a bécsi koszt.

Dezső jól nevelt gyermekhez illően kezelt csókolgattja, majd így szólt:

— Atyám hivott! Talán valami baj történt?

Az öreg Székely szó nélkül karon fogta a fiát, s bevezette dolgozó szobájába.

— Először is, mielőtt édes anyádnak mint a császár katonája bemutatkoznál, — szólt az öreg Székely, fiát dőlceg alakján legettelve tekintetét, — arra felelj nekem, hogy állasz nősülés dolgában?

— Pompás n atyám, pompásan, — szól Dezső szante helykén. H nem akarok füllenteni, a kit kiszemeltem magamnak, áll crika kétszáz-ezer koronáig. B nkar leánya, nem utolsó falat.

Az öreg Székely jakába harapott, majd öszszevont szemöldökkel, les léptekkel sétált fel a fiára.

Dezső tüstént észrevelte tyján a változást.

— Ugy látszik, — szólt tyján, — atyámra ez hur nem jó hatással volt.

— Hát persze hogy nem, — forty nt fel az öreg Abból házasságból semmi sem lesz.

— Mi kar ez lenni, édes atyám? — lépett hátra Dezső. Hiszen dugszádag leány

most hoztak az újabb tárgyalásokat, melyeket a miniszterelnök a parlamenti kibontakozás érdekében az ellenzéki pártokkal fog folytatni.

A Justh-párt tekint különös nagy várakozással az új tárgyalás elé, mert az a hit, hogy a miniszterelnök a proletár-kuria véleget e'ejlésevel új alapon fogja keresni a választójogi meg egyezést. Justh Gyula, aki a hivatalos tárgyalásban az egyik tárgyaló éfl lesz, ezidőszernit vidéken üdül. Lukács még a delegáció előtt azt mondta neki, nyugodtan távol maradhat hétfőig, — mert addig a politikának külsősen őt érdeklő újabb mozzanata nem lesz. Ha mégis lenne, akkor táviratilag fogja értesíteni s föl hívni Budapestre.

A képviselőház legközelebbi üléseit illetőleg már megtörtént a döntés. Návaj Lajos, a Ház elnöke, Földesákon van és csak vasárnap tér vissza Budapestre, de telefonon már tegnap délután érintkezésbe lépett Lukács miniszterelnökkel. Az első ülés — a megállapodás szerint — hétfőn lesz: napirendjére a kormány bemutatkozásáról való vita előtárlása s a véderőjavaslai tárgyalása van kitűzve.

Országos automobil verseny Debrecenben.

Automobilok felvonulása a Piac-otán.

A helyi bizottság ülése.

Az országos automobil verseny június 5-én kezdődik és 9-én ér véget. A Budapestről kiinduló kocsik Hatvan, Gyöngyös, Tokajon át jönnek Debrecenbe. Másnap reggel 6 órakor folytatják útjukat s Kolozsvárig mennek, harmadik napon Temesvárig s a negyedik napon Temesvártól Budapestig. Az egész út hossza 1328 kilométer.

Az első etape tehát Debrecen városa lesz. A debreceni sportbizottság tegnap délután 6 órakor Domi hidy Elemér főispán elnöklésével a főispán lekásán ülést tartott melyen jelen voltak: Lestjén Adorján udvaritanácsos, Rostás István főkapitány, Nedeczky Ferenc őrnagy, Debreceni Jenő, Szögyény János, Hummel Árpád, dr Fráter Imre, Forrai Ernő, Ozory István rendőr kapitány, Publíg Ernő, Szögyény János, dr Jóna Ödön, Loránt József.

A gyűlésre Budapestől Debrecenbe érkezett gróf Gyulácz Béla Rezső, az automobil klub elnöke is.

A bizottság megtette az összes előkészületeket. A program szerint mintegy 40 automobil vesz részt a versenyben, ezenkívül a verseny-

zökök érkeznek a hivatalos kísérők 10 automobilon. Minden verseny kocsin 4 személy foglal helyet. A nevezések nagy része már beérkezett. A versenyben csakis 20 és kisebb lörejú kocsikkal vehetnek részt. A versenyben a bejelentések szerint magyar, német, francia és olasz gyárak vesznek részt és küldenek kocsikat a versenyre.

A versenyzők június hó 5-én délután 3 és 4 óra között érkeznek Debrecenbe. A Csapó-utca végén a Vilmos huszárlaktanyánál lesz a cél, ahol a helyi sport bizottság tagjai várják a versenyzőket és megérkezésükkor hivatalosan beírják a náluk levő könyvbe az érkezes pontos idejét.

Az automobiloikat a Széchenyi-utca végén levő honvédhuszár-laktanya kocsiarában helyezik el. A versenyzők a célhoz való beérkezésük után a piac utcán végig vonulnak és az Erzsébet-után át mennek a honvédhuszár-laktanyába. Az utvonalon lovas és gyalog rendőrök mutatják a versenyzőknek a honvédhuszár-laktanyáig az utvonalat.

A bizottság felhívást intéz a közönséghez hogy a bevonulás idejére az utvonalba eső házakat lobogózzák fel.

Az automobil klub vezetősége megkeresést intéz a városhoz, hogy Kolozsvár és Temesvár példájára Debrecen is adjon egy tiszteletdíjat a versenyzőknek. A honvédhuszár-laktanyánál szintén egy bizottság várja a versenyzőket, amelynek jelenlétében az automobiloikat elhelyezik a garázsokba és lezárják, hogy azokhoz senki hozzá ne nyulhasson.

Indulásig sem a géptulajdonosoknak, sem másnak nem lehet az automobiloikat megközelíteni.

A helyi sportbizottság ezután még a fogadtatással az elszállásolással járó dolgót intézett el. Az eddigi bejelentések szerint kb. 160 vendége lesz városunknak, akiknek részére a rendezőség a szállodákban lefoglalja arra az egy napra az összes szobákat. A sofőröket és a gépezeteket a honvédhuszár-laktanyában szállásolják el.

A helyi sportbizottság a maga kebeléből egy szűkebb körű bizottságot alakított melynek tagjai ették: Nedeczky Ferenc őrnagy, Debreceni Jenő, Hummel Árpád, Forrai Ernő, Ozory István rendőrkapitány, dr Jóna Ödön és Loránt József.

A versenyzők másnap 6-ikáig maradnak Debrecenben. Reggel 6 órakor indulnak a Pavillon laktanyától Szatmár felé.

Az automobil klub képviselőjében a versenyzőkkel együtt jönnek Debrecenbe Andrassy Dénes gróf, Herceg Odeschalchj Károly gróf, Pallavicini őrnagy, Zichy Béla Rezső gróf az automobil klub elnöke és még számosan.

— És h a Dárius kincse is azé a leányé, akkor sem veszed el. Megértetted?

— Megfogh tatlan, — csóválta fejét Dezső. Talaly az volt a baj, hogy egy egyszerű tiszt tartó leányát szeettem...

— Hát már nem szereted? — lépett fi elé az öreg Székely.

Dezső tetován nézett tyjára. Arcának hirtelen vörössége elárult, hogy ez a kérdés megletésszerűen h tott reá.

— Nos, felelj hát, — bossz nkodott az öreg.

— És mit érnék vele tyám, ha azt mondanám, hogy m is szeretem őt? Hiszen atyániek megtádták beleegyezésüket.

— Nem ez a kérdés — ripakodott tovább az öreg Székely az ő természetes érces hangján, — hanem az, hogy szereted-e még Kemény Jolánt, vagy nem?

A fiatal Székely percekig nézett atyjára szeméi közé. Majd némi zavarral így szólt:

— Öszinte leszek tyámhoz. Jolántát még most is szeretem. Mint nyi bajtársait, én is érceklházz sságot akartam kötni. Így gondólkoztam: H már nem lehet engem akit szeretek, hát legyen, a pénzt, a rangot fogom tekinteni. Bárha beteg lélekkel, de játsz m fogok a világgal. És ezt meg is fogom lenni tyám.

— Megteszed a apád! — óh, mit nem mondtam — kiáltott fel az öreg Székely. Jolántát fogod elvenni, megértetted?

A fiatal Székely a csodálkozástól hátra lépett.

— De tyám, — szólt.

— Semmi de, — szólt az öreg Székely. Jolántát a mi gyermekünk. Azt a kis lányt én is, anyád is megszerettük, az a kis lány a feleséged lesz és ezzel vessző, pont, felkiáltójel.

A fiatal Székely még jó formán fel sem ocsudott a történetéből, mikor az öreg Székely újból karon fogta s bevezette felesége szobájába, ki akkor már egyik zsolyén ülve éppen a Kemény Jolánta felolvasását hallgatta.

Elképzelhető meglepetést keltett Dezső megjelenése. Székelyné erejétől telhetőleg siett eléje. Magához ölelte.

Percekig maradt így anya és fia. Végre az öreg Székely vetett véget az érzékeny jelenetnek.

Fián k kezét megfogva, oda vezette az ablak mélyedésbe, félre vonult tisztartó leányához.

— Ismeritek még egymást Jolánta? — kérdezte most már lágy bb hangon.

A fiatal Székely szó nélkül magához vonta a könyező leánykát s egymás karjaiba borulva percekig szótlanul, némán állottak.

Székelyné könnyei újra előtörttek. Csak az öreg Székelyen vett erőt holmi piázan jökedv. Feleségéhez lépve, k cagva kiáltott fel:

— Mi lesz itt no, temetés vagy lakodalom? Aztán szinte suttogó hangon folytatta:

— Etus te, emlékezz csak vissza? Harminckilenc évvel ezelőtt te is éppen így pityeregtél, mikor anyádék hozzám adtak.

Az öreg Székelyné karatlanul elmosolyogta magát.

Vége

Zichy Béla gróf az automobil klubb elnöke az értekezlet befejezése után Loránt József sport bizottság titkára kíséretében látogatást tett Kovács József polgármesternél, Kovács Gyula alispánnál, és Orstás István főkapitánynál.

A gyermekek és a mozi

Haszonhét kérdés.

A kultuszminisztériumnak mostanában a mozik fájnak szörnyen. Félti tőlük a gyermekek idegeit, egészségét, erkölcsét, tudja isten mijeit. És mert a kultuszminisztériumban így látják, hogy a magyar kultúra körül minden a legnagyobb rendben van, csak éppen az a baj, hogy mozik is vannak a világon a kultuszminisztérium a minap dörgedelmes rendeletben szólította fel az iskolák igazgatóit, vezetőit, tantestületeit, — terjesszenek föl alaposan megokolt véleményét arról, mi lehet és mit kell a mozik ellen illetőleg az ellen tenni, hogy a gyermekek a mozikat látogassák. Az igazgatók és tantestületek kezhez vették a rendeletet, elolvasták, megértették és most — mit is tehetnek egyebet? — végrehajtják.

Elvégül nem ők tehetnek róla, hogy a minisztériumban most egyszerre minden bajnak, gonoszának az okát és egyetlen kuforrását a mozikban látják.

S nem tehetnek arról sem, hogy a minisztérium úgy akarja, hogy az ő szemüvegén lásson mindenki ebben a kérdésben. A moziknak gonosznak, erkölcsellenesnek kell lennie s így bizonyos, hogy olyanok is fog majd a fölterjesztésekből bizonyulni. Mielőtt azonban a fölterjesztések beérkeznek, sőt mielőtt még el is készülnek, az igazgatók előbb a gyermekeknek tájékoztassák a mozik hatása felől s ezt több iskolában úgy teszik, hogy írásban megszövegezett kérdéseket adnak át a gyermekeknek. Feleljenek rájuk.

Itt következnek a kérdések, nem kevesebb mint huszonhét. Lesz dolga a gyermeknek, míg valamenyijére meg tud okosan felelni.

1. Voltál-e már moziban?
2. Naponként, hetenként, havonként jársz-e?
3. Milyen darabok érdekelnek legjobban? — (Földrajzi, természeti, detektív, drámák, névettők.)
4. Szüleid is mennek?
5. Egyedül, vagy felnőtellel mégy?
6. Mely órákban szoktál menni és meddig maradsz ott?
7. Ki adja arra a pénzt?
8. Saját, megtakarított pénzedben voltál-e már moziban?
9. Karácsony óta körülbelül hányszor voltál?
10. Nincsenek-e rémes álmid, ha detektív-darabot, vagy megrendítő dolgot látsz?
11. Mit álmódtál?
12. Szoktál társaiddal a látottakat megbeszélni?
13. Szüleidnek is elmondod, amit láttál?
14. Mit gondolsz, okosabb leszel-e a mozi-val?
15. Iskolai dolgaidat mozi előtt, vagy után csinálod?
16. Ha utána tanulsz, nem vagy fáradt, szorakozott?
17. Hát futballmeccsen voltál-e már?
18. Szivesebben vagy meccsen, mint a moziban?
19. Ismersz-e valakit, aki a mozi miatt iskolakerülő lett?
20. Hány ilyen gyermeket ismersz?
21. Tudsz-e olyan fiút, aki moziba jár, mégis nagyon jó tanuló; ki az?
22. Mit gondolsz, a mozi darabok közül melyek történtek meg igazán?
23. Mit gondolsz, mely darabokat játszották színészek és így készültek róluk a moziképek?
24. Sorold éf azokat a darabokat melyek neked legjobban tetszettek.
25. Örülsz-e a detektív fufangjának?
26. Te kinek a pártján vagy?
27. Találtál-e olyan képet, mely valamely tantárgy tanulásánál segítségére volt? (Földrajz, természet, stb.) Melyik az?

Anglia és a monarchia.

Az olasz-török háború az angol parlamentben.

Az angol felsőház tegnap esti ülésén érdekes vita folyt az olasz-török háború körül. A felsőház egyik konzervatív tagja Newton szóvá tette a Dardanellák elzárását és szemére vetette a kormánynak, hogy ezt nem küzdte megkádályozni. Hibáztatta az angol diplomáciát, mely szerinte ebben a kérdésben sokkal ügyetlenebb volt az osztrák-magyar diplomáciánál.

Olaszországnak — mondta Newton — mikor a háborút a török vizekre kiterjesztette, természetesen első sorban az albán partot kellett volna megtámadni. De Olaszország ezt nem tette, még pedig azért nem, mert Ausztria-Magyarország leintette az adriai partok és a szaloniki öböl megtámadását. Ausztria-Magyarországnak ez a fellépése nem rontotta meg Olaszországgal való viszonyát. Ha Ausztria-Magyarország el tudott érni egy ilyen koncessziót, miért nem tudott elérni Anglia és más semleges hatalom garanciát?

Egy másik konzervatív, Nunburnholme, felszólítja a kormányt, hogy szerezzen Olaszországtól garanciát arra nézve, hogy hadműveleteinek körét korlátozza.

A kormány nevében Morley viscount, a titkos tanács elnöke, adott választ.

Az angol kormány — úgymond — általában érintkezésben volt Törökországgal és Olaszországgal egyaránt. Törökország tudvalevőleg már elhatározta, hogy megnyitja a Dardanellákat. Ne várja lord Newton tőlem, hogy követem az ő kritikáját, mely arra terjed ki, hogy minő garanciákat adott az olasz kormánynak Ausztria-Magyarországnak. Lord Newton azt állítja hogy adott garanciákat, és azt kérdezi miért nem szerezünk mi is hasonlókat. Ohgyan utasthatná egy semleges kormány a hadviselő feleket, hogy mi módon vezessék a háborút?

Lord Newton: Éppen ez az, a mit Ausztria-Magyarország kormánya tett.

Morley viscount: Newton föltételezi, hogy Olaszország ezt tette. Ha az okmányok közlése után, az ország látná, hogy az angol kormány gondosan és szilárdan teljesítette kötelességét, mint semleges hatalom a hadviselőkkel szemben. A titkos tanács elnöke ezután még kifejtette, hogy Angliá eljárásában tekintettel van úgy Törökország, mint Olaszország jogos érdekeire.

SZINHAZ.

Ma este A) bérletben:

EVA BOSZORKÁNY.

HETI MÚSOR:

Szombaton: **Eva boszorkány, színmű. A) bérlet.**

Vasárnap délután: **Gyurkovics lányok, v. j. j. j.**

Vasárnap este: **Tündérlak magyarhonban, népszínmű. Kis bérlet.**

Eva boszorkány. Ma este kerül színre másodszor az «Eva boszorkány» című színmű újdonság. Herczeg Ferenc szenzációs sikert aratott színműve a debreceni színpadon is általános tetszéssel találkozott. A nagyszabású kiváló darab mai előadása nagy érdeklődésre tarthat számot.

Vasárnap délután. Holnap vasárnap délután a «Gyurkovics lányok» vígjáték kerül műsorra. A pompás mulattató vígjáték elsőrendű szerepcsztással kerül szinte. Az érdekes előadásra jegyeket a színházi pénztár előre árusít.

Tündérlak magyarhonban. Vasárnap este a «Tündérlak magyarhonban» című népszínmű kerül színre. A bájos, poetikus és mulattató darabra nagys zorgalommal készül a társulat. Különösen érdekessé tesz az előadást a sok ének és tánc betét, melylyel a kitűnő darab a rendezőség jóvoltából fűszerezve van.

A debreceni színház utal nagyváradi vendégjátékának elmaradása. Mint a színházi iroda jelezte Zilahy igazgató végleges megállapodást kötött

tött Erdély Miklós nagyváradi színház igazgatóval az iránt, hogy május 11, 12 és 13-án cserevendégszereplésekkel teszik vonzóbbá és érdekesebbé a tavaszi langha szezon. Minthogy a városi tanács hozzájárult a nagyváradi színház vendégszerepléséhez és engedélyezte a három bérlet-szünetes napot; a megállapodást Erdélyi és Zilahy elfektuálták s ezzel mindkét város színházi közönsége érdekes színházi eseménynek nézhetett elébe. A debreceni színház igazgatója megküldte a három adreá szereplőinek névsorát Erdélyinek, aki erre váratlanul és indokolatlanul — vissza lépett a megkötött megállapodástól. Zilahy igazgató kárpótolni szeretné a debreceni közönséget az elmaradt vendégjátékért. Felszólította tehát a szegedi és aradi színházak igazgatóit hasonló cserevendégjáték tartására.

A Titanic-katasztrófája

A széplelkű milliomos.

Newyorkból jelentik, hogy a «Titanic» katasztrófa ügyében kiküldött vizsgálóbizottság tagjai, Smith elnöknek kijelentették, hogy változtassa meg a kérdések feltevésénél eddig követett módot amellyel a bizottságot az egész világ előtt neveltségessé teszi. A szenátorok lemondással fenyegetnek arra az esetre, ha Smith nem jár el kívánságuk szerint.

A napok most egy rendkívül megalto epizódot közölnek, amelyik közvetlenül a «Titanic» süllyedése előtt történt a hajón. Egy fedélközti utas, egy 25 éves fiatal ember, akinek a kapitány parancsára az egyik mentőcsónakba kellett volna szállnia, egy közelben álló előkező utashoz fordult és felajánlotta neki a helyét a mentőcsónakban.

— Tüdővészes vagyok, — mondotta. — tehát ugys elvagyok veszve. Atengedem önnek a helyemet, ha megígéri, hogy szegény, beteg anyámról élete végeig gondoskodik.

A milliomost ez az áldozatkészség végtele-nül megalto. Zsebébe nyult és csekket állított ki 10.000 dollárról, amelyet átadott a fiatal embernek, a helyét — nem fogadta el. Félórával később a milliomos a «Titanic»-kal együtt elsüllyedt.

Newyorkban hétfőn bontották fel a Titanic katasztrófája alkalmával elpusztult John Jacob Astor ezredes végrendeletét. Az ezredes egyetlen fiának körülbelül 300 millió korona értékű vagyont hagyományozott. Muriel névű leányának pedig mintegy 75 millió korona értékű papírt és készpénzt. A végrendeletben Astor az özvegyéről, aki második felesége volt egyfele szóval sem emlékezik meg, hanem úgy intézkedett, hogy abban az esetben, ha második házasságából is gyermeke származnék, akkor a leánya részére hagyományozott érték fele az utóbb született gyermeknek adandó ki. Özvegyének mellőzését azzal magyarázzák, hogy második házassága megkötése előtt már bőkezűen gondoskodott feleségéről.

Kopenhágából írják, hogy az újságok leplezik a newyorki Marconi-társaságot, hogy pénzvárgásával tette lehetővé a Titanic utasainak megmentését. Hazatért amerikai utájról a Borna nevű dán gőzös, amely a nagy katasztrófa idején a jéghegyek közelében, a Carpathiától nem messze volt. Amikor a Borna felvette a Titanic vészjeleit, kapitánya megkérdezte, hogy jöj-jön-e segítségül? Ezt a szikratáviratot először a Carpathián jelezték, és a Cunard-hajó marconistája ezt felelte: «Várjatok.»

Borna sietve előkészítette mentőcsónakait s rövid idő múltán újból kérdezte, a Carpathiától: Merre menjünk? Most ez volt a válasz: Milyen készülékek van? Marconi-társaság utasított, hogy senkinek ne adjunk felvilágosítást.

A dán hajó megtáviratozta a Carpathiának, hogy gépe Deforest-rendszerű, amelyik a legmesszebb ér, mire a Carpathia marconistája ezt a marconigrammot adta vissza: Ákkor fogjátok be a szátokat! Azontul a Borna hiába tudakozódott hogy hol kell a segítség, több választ nem kapott.

kezdve, fi'cskám, sokat térdelj, hogy megőrizd von laid idomait, idomaid vonalait...

Az asszony: Van még valami sportod a számomra?

A férj: Igen. A kézimunka. Ezt is nagyon ajánlja az angol orvos és ennél fogva fia'szkám máától kezdve sokat kézimunkálj!

Az asszony: Ugy?... Van még valami mondani valód?

A férj: Nincs fi'cskám semmi. Csak szeretném tudni, hogy melyik sportot fogod elkezdeni?

Az asszony: A kézimunkával! (Elkezdi karmolászni a férje arcát. Azután jön a térdelés! (Térdel.) Most jön a lépcső! (Rálép és lelép.) És végül a házimunka! (Tányérokat vág a fejéhez.) Ilyen sportokot akarsz velem csinálni? Nesze! Nesze sport! Majd meglátod, hogy tudok én vigyázni a formáimra...

Vasárnapi istentisztelek. A református templomokban 1912. év május hó 5-én predikálni fogják a következő sorrendben: A Nagytemplomban: Papp József segédlelkész, délután Szabó Dezső hittanhallgató. — Kistemplomban 9 órakor G. Szabó Gábor segédlelkész, 11 órakor Szele György lelkész, délután Polonkai Tivadar hittanhallgató. — Kossuth-utcai templomban K. Tóth Kálmán lelkész, délután Nagy Márton hittanhallgató. — Városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár. — Csopókert-i imaházban Kovács János v. Iláskótvai lelkész. — Homokkeri imaházban Boér Károly vallásoktató lelkész.

Milyen idő várható? Enyhe és változó idő várható, helyenként esővel. Sürgönyprógnózis: Változó, enyhe, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 15. 6 Celsius.

Csokonay a színpadon. A legelső magyar bohém, a XVIII-ik század vigkedvű lyríkusa: Csokonay Vitéz Mihály fog szombaton este a Magyar Színházban megszólalni. A kolozsvári Nemzeti Színház társulata ugyanis csütörtökön este Sztáry Mihályt és egy ismeretlen szerzőt, pénteken Besseney Györgyöt, szombaton pedig Csokonay Vitéz Mihályt mutatja be egy-egy darabban a Magyar Színház közönségének. Csokonaynak egy soha elő nem adott két felvonásos vígjátékja, a «Gerson du Malheureux» vagy «Az ördögi mesterségekkel találtatott ifjú» fog szombaton este színre kerülni. Száztízvenhét évvel ezelőtt írt Csokonay ezt a darabját, amely most ér meg első színpadi bemutatóját.

Meglopolt kovácsok. Két kovácslegény tett panaszt ma délelőtt a rendőrségen, hogy meglopották. Az egyik Pócsi Sándor Vendég-utca 58. szám alatt, a másik Sánta Imre Borz-utca 6. szám alatt lakott. A tolvajok behatoltak a szobába és egész vagyonukat rejtő ládájukat ellopták. A rendőrség keresi a tolvajokat.

A pénztáros csalója. Mihály Sámuel papírüzletében van alkalmazva Kohn Irma pénztárosnő, kinek ma egy ismeretlen tettes 20 korona erejéig megkésztette. Az illető vásárolt valamit és 20 koronás bankjeggyel fizetett. Midőn a leány visszaadott, a csaló a papírpénzt is eltette. A rendőrség a leány panaszt emelt.

Összeestek az utcán. A mentőket ma délelőtt két helyre is hívták. A Csopókertben egy Szabó Mihály nevű ember hirtelen rosszul lett az utcán s úgy elvágódott a kövezeten, hogy betörte a fejét. A másik eset a Nyomató-utca 15. szám alatt történt, ahol egy ismeretlen ifjú lett rosszul. A mentők mindkettőjüket a kórházba szállították.

Betörés. A Simonyi-úton van Radeckzy József korcsmáj. Az éjjel, midőn Radeckzy becsukott, néhány vállalkozó szellemű ifjú behatolt az ivóba és álkulcsokkal felnyitotta a pénzeszközt, melyből nagyobb összeget ellopott. A betörőket keresik.

A Debreczeni Zenede felső osztályú növendékei haldásának bemutatása végett folyó hó 5-én vasárnap este 7 és fél órakor pontban hangversenyt rendez, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság. — Közreműködnek: Ernst Márth, Füredi Leona, Szabó Ilona, H. Nagy Irén, Pálffy Irén, Füredi László, Györfly Margit, Simonovits Rózsi, Nagy Vilike, V. ss Jolán, Pálffy Jozefin, Losonczy Irma, Rubinstein Ernő, Somogyi Etelka, Füredi Irén, Fekete Gizell.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe. — Értesítettek a tagok, hogy a Deák Ferenc-utcai izr. templomban az istentiszteletek a további rendelkezésig a következő időkben fognak kezdődni: Péntek este háromnegyed 7 órakor; szombaton délelőtt 9 órakor, délután fél 5 órakor; köznapokon reggel egynegyed 7, este 7 órakor.

Váltóhamisító tisztviselő. Berczi János díósgyőri volt községi tisztviselő ellen feljelentést tett a miskolci ügyészségnél a BoRRsod-Miskolci Hitelbank. Berczi a feljelentés szerint az év elején egy 300 koronás váltót számitoltatott le a feljelentő banknál. Lejáratkor egy másik váltót vitt a bankba ugyanazokkal az aláírásokkal s amikor a bank a kezeseket értesítette, kiderült, hogy az aláírások hamisak. Berczi ellen megindult az eljárás.

Diplomáciai roham a huszárok ellen. — Szabadkáról írja tudósítónk: A szabadkai 4-ik huszárezred gyakorlatokat tartott kint a város határában. A huszárokkal árkokat ásattak s ezekben keresztül kellett ugratni. A katonák közt elterjedt a híre, hogy ezek az árkok, amelyeken délelőttöként nagy buzgalommal ugráltak át, az olaszországi utakat határoló árkok hű másolatai s a huszárok már valami olasz háborúra készülnek. Ezt az érdekes pletykát egy szabadkai újság, mint valóságot megírta. Szabadkán azonban most egy olasz katonai bizottság tartózkodik, mely bácskai lovakat vásárol a tripolisi harcterre. Az olasz katonák tudomást szereztek a cikkről, kimentek a gyakorlóterre, megnézték ezeket az árkokat, s úgy találták, hogy az újsághír igen valószínű. Az olaszok jelentést tettek kormányuknak az újsághírről és tapasztalataikról s mielőtt a külügyminiszter a delegációban biztosította volna a közvéleményt, hogy Olaszországgal testvéri jó viszonyban vagyunk, a katonák felsőbb meghagyására a háborus készülődés hírének megcáfolását kérték s nagyon sürgősen beszüntették az árok-ugratásokat.

Öngyilkos kávé. Kaposvárról jelentik tudósítónk: Gléizinger Benő, a kaposvári «Hungária»-kávéház tulajdonosa pár héttel ezelőtt fizetéseképtelen lett és a törvényszéken megkérte maga ellen a csődöt. Az üzlet, melynek romlása miatt gyakran volt összekoccanása a feleségével, rosszul menit. Tegnap aztán bezárkózott a szobájába és este hét órakor fölakasztotta magát.

Halálos családi dráma. Ózd községben Koczák János vasygári munkás már évek óta nagyon rossz viszonyban élt a feleségével. Tegnapelőtt este az asszony ismét összeveszett vele, mire Koczák revolverrel szíven lötte a feleségét, aki nyomban meghalt. Koczák erre magára lött. Életveszélyes állapotban vitték az ózdi vasygári kórházba.

Gyújtogató örült. Miskolcraól írja tudósítónk: Grendorf János a közeli Felsőzsolcáról tíz évvel ezelőtt szökött meg a katonai kötelezettsége elől. Azót bejárta Európát és miután több helyről kitoloncolták, a napokban megtörve és betegesen hazakerült Felsőzsolcára. Itt annyira erőt vett rajta a hatóságtól való félelem, hogy üldözési mániába esett. Azt hajlogatja fohvást, hogy egy bányafelügyelő meg akarja ölni. Nemrég elűnt szülei lakásáról. Tegnapelőtt nagy tűz psztított a község határában. A tűzef tátozt szájjal bámulta a háttérben Grendorf, akiről kiderült, hogy ő gyújtogatóit, Behozták a miskolci ügyészségre.

A sztrájkoló Arad. Aradról ma néhány távirat al egkülönbözőbb sztrájkok hírére hozza: A Westinghouse autómobilgyár 150 munkása tegnap délután beszüntette a munkát, miután a gyár igazgatósága nem volt hajlandó megadni a 30 százalékos fizetésemelést, amelyet a munkások kértek. Sztrájkok léptek ezenkívül az aradi cipészekédek is, kik kisebb munkaidőt és magasabb munkabért követelnek gazdáiktól. Sztrájkot ült ki ezenkívül az aradi kultur-palota építkezésénél működő köf ragó munkások között is, akik azonban három munkás kivételével ismét megkezdették az építést. A három sztrájkoló közül Eper István munkás gyonlvással fenyegette az egyik sztrájkolót. A erdőbíró e miatt két napi elzárású ítélte.

Akasztott ember. Háló Sándor kocsis ma délután felakasztotta magát. Mire ráfáztak, már holt volt. Holttestét behállozták a kórház holtas kamrájában.

Halászat a tilosban. Paksról jelentik: Mst van a halak szaporodási ideje és ezért nem szabad a Dunán halászni. Ezt Véber József paksi halászmester nem tudta elvisejni és titokban egyedül elment halászni, de szerencsétlenül járt és a Dunába fulladt. Csónakját, mely gázdál mulu szott a Dunán, halászok kifogták, hajóját pedig kivette fogásr készen találták az egyik Dunán. Véber 51 éves volt és öt gyermeket és feleséget hagyott hátra. Holttestét nem tudták eddig megtalálni.

Borzalmas robbanás. Nyitráról jelentik: R sztony község határában a nyitrabányai vasut építő munkások közül egy macédon munkás szikla robbantás közben egy dinamitpatront vett a szájába, miközben kezeivel egy sziklát akart elhengergetni. Közben a patron fogójával valószínűleg önszeszorított, mert az a szájában felrobbant és a szerencsétlen munkásnak a jobb-nás ereje fejét törzséről a szó szoros értelmében letépte.

Dunából kifogott öngyilkos. Három héttel ezelőtt az újpesti vasuti hídról a Dunába ugrott József Sándor husz éves gyári munkásnak a felesége újszülött gyermekével és a vízben elmerült. A csessemőt néhány nappal ezelőtt az Óbudai hajógyárnál kifogták, most pedig az Óbudai uszoda mellett megkerült az asszony holtteste is. Az uszodát építő munkások hálásták ki a vízből. A halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Hogy lett Reinhardt Reinhardt? Egy kis peczsonymegyei községben sok-sok év előtt élt egy Goldmann nevű család. Két fiuk volt. Az idősebbik Max, a fiatalabbik Edmund. Azért írjuk németül a neveket, mert a Goldmann-család magyarryelve — Pozsonymegyében sok év előtt — rémet volt. A gyerekek felnőttek. Max Németországban ment szerencsét próbálni, Edmund pedig, mit Pozsonkyba neveztek ki postatisztnak, nevét Arányira magyarosította. Max Berlinben mindenféle színházi vállalatokba kezdett és miert, miert nem, felvette a Reinhardt nevet. Különös, érdekes ötleteiről már egészen kezdő korában színeszéjjel beszélték a nagy német metropolisban, és hozzáértő emberek egyre azt jósoltgatták: «Ebből a Reinhardtból lesz még valami.» Csakugyan lett is. Nevét mindenütt ismerik a világon, ahol csak színházzal foglalkoznak. De akkor, sok év előtt, csak intím társaságban beszéltek rajongva a fiatalember tehetségéről. Reinhardt szerződéseket kötött, vállalatokba ment bele és mert az üzemet egyedül nem bírta, kihívta magához öcsét: Arányit is. Am egy napon Maxot behívták a rendőrségre és így üdvözölték:

— Wie geht es Ihnen, Herr Goldmann?

És kiderült, hogy a Reinhardt névnek van ugyan művészi értéke és jövőkéje, de okmányokon még sem szerepelhet. Hivatalosan angyli értéke nincs és a szerződések, melyek Reinhardt névvel vannak aláírva, érvénytelenek. Reinhardt egyebet nem tehetett, görcsösen r-gaskodott ahhoz, hogy mégis Reinhardt-nak hívják. Néhány nap haláléket kért, hogy ezt bebizonyítsa és rögtön öles táviratok repültek egy budapesti ügyvéd barátjához, aki felrohant a belügyminiszteriumba — Tisza István belügyminisztersége idején — és ott szinte kieresz kolja, hogy a Goldmann nevet magyarosítsék Reinhardt-ra. Sikerült is. Repült a távirat és az aktív Berlinbe. De ekkor újabb, sőt komikusabb fordulat következett. Reinhardt öccsének a neve is ott szerepelt a szerződéseken. Következett a belügyminiszterium második ostroma és elszánt és elkeseredett harc után az Arányi nevet is Reinhardt-ra változtatták. Így lettek a Goldmannok, illetve az Arányi-k Reinhardt-tá.

Új műsor. Megígértük, hogy bemutatkozás után részletesen foglalkozunk a HAJNAL MULATÓ új műsorával — íme a beszámoló: — Szép Rózsi, Hevesi Nusi, Gyárfás Mici, B. Hari Györgyike, Lónya Klári, Tóbe Nelli, Rádai Teréz, Verőczy Nusi, Ujvári Ferenc, Zóbel Elza, Sisters Marangon mindmennyi olyan áhaktást — oly élvezetes szórakozást nyújtottak, hogy felesleges őket megkritizálni, a «Titokban nősült» című egyfelvonásás (reprise) aktualitásokkal felújítva állandó derűtségben tartotta a közönséget, holnap kerül bemutatásra az **Epesű boldok** című egyfelvonásos. Szóval új tagok, teljesen új műsor és feltétlen siker jellemzi a mulató ezidőszervi előadásait.

— **A házfarka.** Kohn Henrik fűszerkereskedőnél volt alkalmazva K. Mihály boltiszaga. A legény régebbi idő óta megdézsmálta a raktárat az árukat a lakásán elrejtette. Házkutatás alkalmával megtalálták nála a sok finom holmit. A hűtlen szolgát feljelentette a tulajdonos.

TÁVIRATOK.

A horvát izgatók ellen.

Zágráb, május 3. A királyi biztos kérelmettel erélyteljesen teszi meg intézkedéseit a lázító horvátokkal szemben. Tegnap és ma erélyes közbelépésre volt alkalma a rendőrségnek sajtóüggyekből kifolyólag.

Tegnap elítélték dr Radic Antal ügyvédet, volt tartománygyűlési képviselőt, a paraszt-párt vezérének testvérét, aki Ljubachban szenvedésmes hengu röpiratot adott ki a báni kormány és a mostani uralom ellen. Mikor vizsgálat indult meg Radic titkolta a szerzőséget, de rábizonyították hogy ő írta a röpiratot és ezért 14 napi elzárásra, valamint ötszáz korona pénzbüntetésre elítélték.

Ma délelőtt házkutatást tartott a rendőrség a Szlobodnia Riecs szociáldemokrata pártlap szerkesztőségében, ahol elkobozták a lap néhány példányát és a «Vörös szabadság» című röpiratot ott talált példányait.

Bravuros repülés.

Grác, május 3. Nietner aviatikus főhadnagy ma reggel Etrich-féle katonai repülőgépen ideérkezett. Öt óraker szállott föl Bécsújhelyen és a 175 kilométeres utat két óra alatt tette meg átlag 1400 méter magasságban. A főhadnagy egészen meg volt dermedve, mikor 1000 méter magasságból siklórepüléssel leszállott. Azt beszéli, hogy amint a Semmeringen átkelt, nagy vihar kerekedett s fagyos szél fújt. Nietner holnap visszaindul Bécsújhelyre, de ezuttal Magyarországon keresztül fog repülni.

Leégett celluloid-gyár.

Grác, május 3. Weissenbachban az Emsmellett az éjszaka földig égett a Peetz-cég celluloidgyára. Elpusztult a gépház, minden épület és a felhalmazott nagy kész gyártmány. A kár igen nagy és a munkások kenyer nélkül maradnak.

Strindberg betegsége.

Stockholm, május 3. Félő megdöbbenéssel fordul a svéd nemzet szeretete Strindberg felé. A költő hetek óta vivja tusáját a halállal. Régi betegsége a gyomorrák annyira elajult rajta, hogy az orvos tudomány már nem segíthet. Tegnap műtétet hajtottak végre s az operáció után a beteg némileg megkönnyebbült.

Munkásainak sztrájkja.

Ujvidék, május 3. Az ujvidéki selyemgyárban, melynek egy francia cég a tulajdonosa, bérmozgalom tört ki. A gyárban csak asszonyok és leányok dolgoznak, köztük tíz éven alul gyermekek is, akik napi 30 fillért kapnak. A lányok régóta panaszkodnak a durva bánásmód, rossz bérviszonyok és a sok büntetéspénz miatt. Tegnap egy kis leányt a vezetők súlyosan megverték — mire kétszáz leány kivonult a gyárból és sztrájkba lépett. A szociálista-otthonban ütötték fel a sztrájkanyagát. A ma megkezdett béketerálgyalások még nem vezettek eredményre.

Rözgazdaság.

BUDAPESTI TŐZSDE.

ERTEK: Magyar hitel 841—848.50 — Osztrák hitel 642.75—644.50 — Négyszázalékos koronajáracék 89.45—89.50 — Osztrák-magyar államvasutak 745—749 — Jelzálogbank 475—477 — Leszámitóbank 547—549 — Haza Bank 305—305 — Magyar Bank 673—676 — Kereskedelmi Bank 3960 — Rimamurányi 748.50—753 — Salgótarjáni 724—728 — Magyar Államvasutak 746.75—747.50 — Alpesi 972.50—969 — Déli vasut 106—106.50 — Skoda 732.50—731.50.

GABONA: (ötven kilogrammonként) Buza májusra 11.91—11.90 — Buza októberre 11.30—11.32 — Rozs októberre 9.60—9.62 — Tengeri májusra 9.40—9.39 — Tengeri júliusra 9.30—9.29 — Zab októberre 9.22—9.23.

BÉCSI ERTEK: Osztrák hitel 644.75—645 — Magyar hitel 840—840.50 — Osztrák-magyar államvasutak 746.75—747.50 — Alpesi 972.50—969 — Déli vasut 106—106.50 — Skoda 732.50—731.50.

Szembeötlő tudományos tévedések.

IRTA: SIMON ISTVÁN.

Ha ezek szerint nem képes valamely égitest légkörét lefajni, leragadni a sugárnyomás, akkor arra sem képes, hogy az üstökös légkörét több százmillió kilométerre elnyújtsa. Mert ha már elnyújtani tudná, el is szórhatná. Sőt el is szakítaná, mert képtelenség az, hogy valamely gáz sok százmillió kilométerre elnyúlva még mindig egy és ugyan azon égitesthez tartozó maradjon, az elvezéreltől tovább követhesse, úgy, hogy attól el ne váljék. Emellett rettentő a zaszéletele mellett is végezzen, mint egysége any csoport, szédületes, sőt örületes, semmi uton-módon meg nem magyarázható mozgást.

Az üstökösök farka nem anyag, hanem egyszerű fénycsóva.

Az üstökös feje vagy maga átlátszó vagy legegyszerűbb is áttetsző anyagok halmazza, amit senki kétségbe nem vonhat, mert ha az üstökös feje elibe kerül val mely simert cssillagnak, az rajta keresztül tovább is látszik. Ez az anyag minden bizonynyal izzó gáztömeg, melynek tehát magának is van fénye. Ha most már ehhez még a Nap fénye is járul, akkor az üstökös fején keresztül a Nappal ellenkező irányban szükségképpen jelenkeznie kell az ismeretes fénycsóvának, amely tehát nem egyéb, mint a Napnak sugárkéveje, amely azonban magának az üstökösnek a fényével is erősödvé a környezetet világításától elüt s épen ezért láthatóvá válik.

Ugy röppen ez bele, hosszan az ég sötét-űjébe, mint itt lent egy-egy üneppé av tott földi éjjecc az elektromos reflektor ismert fénycsóv.

És mint ez, úgy am z is egyenes irányu. Mi tehát az ok, hogy némelyik üstökösnek a csóváj görbének látszik.

Semmi egyéb, mint az, hogy a Föld közelében lévén az üstökös fejéhez, mint a csóváj végéhez, ezt és a csóváj elejét meg a valódi helyen láthatja a szemlélő, de a csóva végét csak ott, ahol egy-két, esetleg több másodperccel előbb volt. Tudvalevő dolog ugyan, hogy a fénynek időre van szüksége, hogy szemünkbe jusson. Egy másodperc alatt 310 ezer kilométernyi utat fut be. Minthogy az üstökösök farka igen hosszsan, sokszor több százmillió kilométernyire nyúlik el, nagyon természetes, hogy annak minden pontját nem láthatjuk be egyszerre. Vagyis a tőlünk messzebb levő részeit nem ott látjuk, ahol már tényleg vannak, hanem ott, ahol néhány másodperccel előbb voltak. Ebből jön létre a görbülés.

3. Az élet eredete.

A tudósok legújabbán azt mondják, hogy Arrheniusnak a sugárnyomásról kifejtett elmélete kiegészíti a Darwin származástaniát, amelyben az élet eredetét is megmagyarázza.

Nagyon érdekes ez a magyarázat már csak azért is, mert végén épen ott vagyunk, ahol

a magyarázat előtt voltunk, t. i. aóból, amit meg akartunk tudni, épen semmit sem tudunk meg.

Arrhenius szerint az élet a napsugárak által okozott fénynyomás által jut egyik égitestről a másikra. Okoskodásán káncolata a következő:

«Egy gömbölkü testre ható sugárnyomás akkor a legnagyobb, ha a gömb átmérője 0.00016 mm. A baktériumok közi ilyen napsugárak tényleg vannak is; középszerűségük közel áll a víz sűrűségéhez. Az ilyen végtelen kis élő lény a légkörben könnyen magával ragadja a légkör határáig. Ott a napportól negatív töltést kaps az egyszerű töltésű finom porszemek által kilöketik a világűrbe, hol a fénynyomás továbbra a napsugárak irányában.

A fénynyomás hatásán k kitett csira körülbelül 20 nap alatt éri el a Mars pályáját, 80 nap alatt a Jupiterét, s 14 hónap alatt a Neptunét, 9000 év alatt pedig a legközelebbi naprendszert. Késérletileg igazolták, hogy a élő csira huzamosabb ideig maradhát ériasi nagy hidegben nélkül, hogy elpusztulna. A világűrben levő nagy hidegben, mely nincs messze az abszolút nulla fektől, minden vegyi folyamat szünetel s így a csira változatlannal érkezik meg egy élethez alkalmas bolygóra. Ha egy más naprendszerbe jutva nagyobb komikus porrészececskéhez ragad, akkor a napsugárhatása kerekedik felül s így könnyen bejuthat egy bolygó légkörébe, hol a levegő ellenállása miatt sebességét elveszti s így leekrül a bolygó felületére. A világűrben boyongó életsírának csak egy kis része kerül életre alkalmas bolygókra. Ezután azonban még az évek millióira van szükség ahhoz, hogy az éltető égitesten az élet teljes virágzáshoz jusson.»

Tessék: ez az élet eredete! Heuréka! — mondta bizonyár Arrhenius nagy boldogan, mikor ezt ilyen szépen kieszelte. Csak egyről felejtkezett meg, t. i. arról, hogy hát a legelső életcsira hol és hogyan keletkezett?

Mert engedelmet kérünk, de mi csakis erre vagyunk kíváncsiak, nem pedig arra, hogy miképen vándorolnak a baktériumok egyik égitestről a másikra. Erre t. i. azért nem vagyunk kíváncsiak, mert úgy sem hisszük.

Nem hisszük pedig már csak azért sem, mert ugyan az a tudomány, amelynek szolgálatában Arrhenius is áll az ő követőivel együtt, igen cökösán és megdönthetetlenül bebizonyított, hogy a baktériumnak egyik legnagyobb ellensége éppen a napsfény, amely ha éri, elég rövid idő alatt elpusztítja. Nos, ha a sugárnyomás Arrheniusék szerint nem egyéb, mint a Napból kiinduló fény-sugárak nyomása, a baktérium nem sokáig vic-kándozhatik elevenen a napsfénybe. Egy-két perc vagy mondjunk sokat: egy-két óra — s vége. Hát így aztán még se hihetjük el, hogy valamely sugárnyomás folytán továbbra vadott baktérium 9000 évig is éljen a világűrben, csak azért, hogy a legközelebbi naprendszerbe eljuthasson és ott életet kezdeményezhessen valamelyik bolygón.

De ha megengedhetnők is ezt a dandeképpen lehetetlen vándorlást, akkor is újra meg újra az a kérdés merülne fel, hogy hol és hogyan keletkezett az első élő csira?

Aki ez elől a kérdés elől azzal akar kitérni, hogy megállapítja a csirák kozmikus vándorlását, az úgy viselkedik, mint aki az igazi okot nem is akarja megletni, úgy íselkedik, mint a strucc, amely az üldözői elől a homokba dugja a fejét.

Sőt a sugárnyomás segítségül hívásával még nagyobb bajba is keveredik, mert hiszen, a felállított elmélet szerint a Napból kiinduló fény-sugár nyomja maga előtt a Nappal ellenkező irányban az a parányi testecskét, amivel megbirkózhat. Ha ez így van, akkor a Neptunról sohasem juthat baktérium az Uranusra, onnan a Saturnusra, erről a Jupiterre s így tovább. Nem juthat és nem juthatott tehát a Földre sem. Már pedig a bolygók születésének sorrendje szerint nyilvánvaló, hogy a külsők az elsőbbek s ha egyéb körülmények közbe nem játszanak, szükségképpen azokon keletkezett előbb élet, minél fogva élőcsirákat inkább a külső bolygók kölcsönözhetnek a belsőknek. Folytatjuk.

Főmunkatárs
VOITH GYÖRGY

Aki gyomorfájós, bélbeteg, étvágytalan, lesoványodáshoz hajlandós, használja a számos év óta jónak bizonyult **gyomorsót, Schaumann** gyógyszerész: **Stockerauban.**

Aki szabályozni és épségben akarja tartani jó emésztését, használja a Schaumann-féle gyomorsót, apasztalmi fogja, hogy más szerek ellenében mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnali a felesleges **gyomorsavat és előmozdítja az emésztést.** Egy doboz ára **1 kor. 50 fillér.**

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. — Ára tartselyonként **10 gyomorsó-pasztillával 1 kor. 1.50.** Postai szétküldés megkezdésénél 2 doboz megrendelésével — utánvevettel.

Schaumann gyógyszerész
Stockerauban.

Kapható minden gyógyszerárban.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú **kenes hévízű** gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmi szisz plüfűdők, isz borogatások, uszodák, kőn hőlgyek és ura részére. Török-, kő- és nárványfürdők; hőle szénasavas- és villam vízfürdők. — A fürdő k kltünő eredményt használóknak főleg csz. sbántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kura a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés jntányos árak. — Gyógy- és zenedíj nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az Igazgatóság.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához	1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt lakato szalonruhához 20.— K-ért, szintugy fölőttészővel, turistalódent, sclyom-kamgarnt stb. gyári árakon küld mint megbízható és azolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Küldik ingyen és bérmentve.

és szőnyök, s melyeket a magánvevő élvez, ha szelvények között közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári pácson rendel meg, igen jelentékeny árakban, legolcsóbb árak. Óriási választék, köztük, figyelmeztetés, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árúban.

Neubauer János

szodronyműgyáros

a Stenczinger-ház lebontása miatt

innadahelyiségét és raktárát

a gyártelepre helyezte át.

Debreczen, Kétszálom-utca 4. sz.

Szent Radegund Grác mellett

Gyógyhely és vizgyógyintézet.

Pompás fekvés, 750—1500 méternyire a tenger fölött. Pazar fenyves erdők számtalan sétahelyek, egyszerű forrásvíz, enyhe klíma pormentes levegő. Pavilon rendszer Tudományos vizgyógy, masszázs villamos terápia, szénasavas fürdők, diétikus gyógmódok és berendezett nyári lakások. Mérsékelt árak. A-fürdő és ivóvíz erősen rádium tartalmu Prospektus ingyen.

Dr. Ruprich, az intézet vezetője.

VILLANY

Csillárok a legegyszerűbb-től a legszebb kivitelig jutányosan beszerezhetők. Továbbá mindenféle felszerelési cikkek, valódi **Dr. JUST WOLFRAMÉGÓK** 16—50 gyertyafényig Kor. 1.50

Földvárinál

Debreczeni Első Elektrotechnikai Gyr és Villamos Műszaki Felszerelési Villalat. Piacz-utca 1. lak.

Telefon 168. Gyár Széchenyi-u. 55. Telefon 816.

Tanuló felvétetik.

Nagyszálloda

GRAND HOTEL BERLIN BUDAPEST, VI., Révay-utca 10. szám Andrassy-ut mellett. TELEFON 137—90. Szobák 2 K 60 fillértől feljebb. 140 minden modern kényelemmel berendezett szoba. Központi fűtés, Lift, Vacuumlaener

Miért

Ne fogadjunk el
Má-à-ást!!!

csak Óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et?

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegnás töl a lábbeli

Mert

puhán tartja

Mert

Nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi
a bőrt

Mert

a legkényesebb izlést kielégíti és

Mert egy

Óriás Fedák

cipőcrém, mely 4-szer annyit tartalmaz,

mint egy **30 fillér**-ért más doboz

ebben a drága világban az egyedüli **olcsóság**

